

GÓP Ý DỰ THẢO SỬA ĐỔI, BỔ SUNG LUẬT NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC

VĂN TẠO

*(tiếp theo số 39)***7. Về tổ chức của NHNN (điều 9):**

Theo dự thảo NHNN được tổ chức thành hệ thống tập trung, thống nhất gồm bộ máy điều hành và hoạt động nghiệp vụ tại trụ sở chính, chi nhánh, văn phòng đại diện và các đơn vị “trực thuộc”, không thay đổi nhiều so với Luật hiện hành, đã có nhiều ý kiến NHNN nên thành lập các chi nhánh khu vực thay cho các chi nhánh theo địa dư hành chính như mô hình NHTW của nhiều nước trên thế giới, tuy nhiên theo ý kiến cá nhân với những đặc điểm về kinh tế, xã hội, phương thức quản lý nhà nước của nước ta theo địa bàn hành chính chưa thể ngày một ngày hai có thể bỏ được, vai trò, trách nhiệm của chi nhánh NHNN tỉnh, thành phố trước Đảng bộ và Chính quyền địa phương, công tác thanh tra, giám sát hoạt động của các TCTD trên địa bàn sẽ không thực hiện được nếu không có chi nhánh NHNN tỉnh, thành phố; thực tế thời gian qua sau khi triển khai cho vay hỗ trợ lãi suất, cán bộ thanh tra tại chi nhánh NHNN đã phải hoạt động hết công suất, nếu chỉ trông chờ bộ máy thanh tra, giám sát tại NHTW như các nước chắc sẽ khó thực hiện, các TCTD nhỏ như Quỹ tín dụng nhân dân cơ sở, các TCTD vi mô khác cần có bộ máy thanh tra đặt tại chi nhánh NHNN tỉnh để thực hiện vai trò giám sát, thanh tra đối với các tổ chức này.

8. Lãnh đạo và điều hành của NHNN (điều 10):

– Khoản 1 dự thảo quy định “Thống đốc là thành viên của Chính phủ và đại diện theo pháp luật của NHNN. Thống đốc là người đứng đầu và lãnh đạo NHNN, chịu trách nhiệm trước Quốc hội, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ về tổ chức và hoạt động của NHNN”.

Đề nghị thay đổi như sau: “Thống đốc là thành viên của Chính phủ và đại diện theo pháp luật của NHNN, Thống đốc NHNN do Thủ tướng Chính phủ đề nghị Quốc hội bổ nhiệm, các Phó Thống đốc do Thống đốc NHNN đề nghị Thủ tướng Chính phủ bổ nhiệm và miễn nhiệm”

– Khoản 4, dự thảo “Thống đốc, các Phó thống đốc tổ chức họp để quyết định những nội dung qui định tại khoản 3 Điều này. Phiên họp do Thống đốc chủ trì phải có ít nhất một phần hai số Phó Thống đốc tham dự.

Quyết định tại phiên họp được thực hiện bằng hình thức bỏ phiếu và quyết định theo đa số thành viên có mặt. Trong trường hợp số phiếu ngang nhau, phiếu của Thống đốc là quyết định”.

– Để thực hiện cải cách NHTW theo hướng hiện đại, đáp ứng được yêu cầu đổi mới hệ thống NHNN thường có Hội đồng Thống đốc NHTW nhưng theo dự thảo hệ thống tổ chức NHNN chưa có thay đổi so với Luật hiện hành, đặc biệt là chưa

bỏ chi nhánh NHNN các tỉnh, thành phố để thành lập chi nhánh NHNN theo khu vực, nên không cần thiết tổ chức Hội đồng thống đốc như dự thảo, hơn nữa theo quy định tại khoản 1 điều này quy định “Thống đốc là người đứng đầu và lãnh đạo NHNN, chịu trách nhiệm trước Quốc hội, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ về tổ chức và hoạt động của NHNN”, cho nên mọi quyết định của NHNN Thống đốc là người chịu trách nhiệm, dù Hội đồng Thống đốc có sự nhất trí hay không nhất trí trước khi các quyết định theo nội dung tại khoản 3 điều 10.

9. Mở tài khoản (điều 30):

– Tại khoản 3 bản dự thảo quy định “NHNN mở tài khoản và thực hiện các giao dịch cho Kho bạc Nhà nước. Trường hợp trên địa bàn không có chi nhánh của NHNN, Kho bạc Nhà nước chỉ được mở và sử dụng tài khoản tại các ngân hàng thương mại theo đúng quy định của NHNN”.

Theo quy định khoản 3 điều 2 dự thảo Luật NHNN, NHNN thực hiện chức năng quản lý nhà nước về tiền tệ và hoạt động ngân hàng; là ngân hàng phát hành tiền, ngân hàng của các TCTD và ngân hàng làm dịch vụ tiền tệ cho Chính phủ” vì vậy các khoản thu chi thuộc ngân sách nhà nước đều là của Chính phủ nên việc quản lý tập trung giao dịch tại NHNN là hoàn toàn đúng đắn, từ khi NHNN các tỉnh không còn các phòng đại diện ở các huyện, thị xã mà chỉ có chi nhánh NHNN cấp tỉnh, nên Luật NHNN năm 1997 và 2003 cho phép các giao dịch của kho bạc cấp huyện được thực hiện thông qua việc mở và sử dụng tài khoản tại NHTM nhà nước. Do tình hình lạm phát gia tăng trong những năm gần đây nhất là từ năm 2007, số dư tiền gửi kho bạc tại NHTM nhà nước đã được nhắc đến, theo thống kê số dư tiền gửi của kho bạc tại các NHTM vào cuối năm 2007 hơn 52 ngàn tỷ đồng (lớn hơn so với tiền NHNN thu về theo các quyết định thắt chặt chính tiền tệ của cả năm 2008). Đây là một trong những tác nhân gây lạm phát cao, trước tình hình đó Thủ tướng Chính phủ đã ban hành văn bản số 319/TTg-KTTH ngày 3/3/2008 yêu cầu Bộ Tài chính sớm chỉ đạo thực hiện chuyển số dư tiền gửi của Kho bạc tại các NHTM hiện nay về NHNN để bảo đảm tạo điều kiện thực hiện tốt việc điều hành CSTT nhưng chưa có thông tin về kết quả thực hiện quyết định của Thủ tướng Chính phủ.

Để khắc phục những sơ hở này đề nghị sửa đổi bổ sung như sau: “Trường hợp trên địa bàn không có chi nhánh của NHNN, Kho bạc Nhà nước chỉ được mở và sử dụng tài khoản tại các NHTM, cuối ngày làm việc NHTM tự động chuyển về NHNN cấp tỉnh tổng số tiền thu chi ngân sách trung ương và ngân sách cấp tỉnh có xác nhận của Kho bạc cấp huyện”.

10. Về phí thanh tra, giám sát ngân hàng (Điều 57):

Theo khoản 1 dự thảo “NHNN có quyền thu phí thanh tra, giám sát đối với các TCTD, chi nhánh ngân hàng nước ngoài”.

Để tránh tình trạng khi cán bộ thanh tra đến thực thi công vụ tại các TCTD, thực tế có một số không nhỏ NHTM ngoài việc tổ chức đón tiếp trọng thị và có quà biếu trong suốt quá trình thanh tra, những quà biếu đó có thể tác động đến kết luận của cán bộ thanh tra, để tránh những tiêu cực có thể có, trước đây NHNN cũng đã quy định các TCTD phải nộp phí thanh tra cho NHNN nhưng kết quả còn hạn chế.

Tuy nhiên vấn đề đặt ra là cán bộ thanh tra đã được hưởng lương từ ngân sách của NHNN với những chế độ ưu đãi hơn thì việc thanh tra có phải là trách nhiệm trong quá trình thực thi công vụ hay không? Nếu phải nộp phí thanh tra liệu có hạn chế được những tiêu cực từ những món quà biếu hay không? Vì vậy đề nghị Ban soạn thảo nên cân nhắc kỹ hơn quy định này để giảm chi phí cho các TCTD đặc biệt là các TCTD nhỏ và hạn chế tiêu cực có thể xảy ra làm giảm tác dụng công tác thanh tra. Để hạn chế tiêu cực Nhà nước nên có quy định cán bộ, công chức cấm được nhận quà biếu hoặc các khoản ưu đãi khác hoặc cán bộ công chức phải khai báo đầy đủ quà biếu bằng tiền, hiện vật hay dịch vụ và được nhận quà biếu giá trị bao nhiêu và không được nhận quà biếu giá trị từ bao nhiêu trở lên.

Đề thực hiện vai trò của một NHTW theo hướng hiện đại, đòi hỏi trình độ chuyên môn, tinh thần trách nhiệm của đội ngũ cán bộ NHNN phải được nâng lên mới có thể đáp ứng đòi hỏi của nền kinh tế, xã hội và trọng trách được Nhà nước giao phó.

Trên đây là một số bình luận và ý kiến tham gia, mong được các cơ quan hữu quan nghiên cứu và bạn đọc cùng trao đổi để góp phần hoàn chỉnh dự thảo Luật NHNN trước khi trình Chính phủ, Quốc hội ■